

Aan de leden van de raad

Gemeente Hoorn

Nieuwe Steen 1
Postbus 603
1620 AR Hoorn
T 0229 25 22 00
www.hoorn.nl

Contactpersoon
P. Laan

Zaaknummer
1786753

Bijlage

Hoorn, 5 juni 2020

Onderwerp: Kaderbrief 2020

Beste leden van de raad,

De coronacrisis heeft de wereld ingrijpend in verandering gebracht. De impact van het virus is zo groot dat ook nu nog niet de reikwijdte en de gevolgen helemaal duidelijk zijn. Op mondiaal niveau, maar zeker ook lokaal, zien we complexe en omvangrijke opgaven op ons afkomen. Ook de gemeentelijke begroting wordt geraakt door deze crisis. Omdat er op dit moment nog teveel onzekerheden zijn voor onze begroting, hebben wij in samenspraak met u als gemeenteraad besloten een Kaderbrief in plaats van een Kadernota te maken. In deze Kaderbrief vindt u het actuele beeld van de gemeentelijke financiën, inclusief een overzicht van de financiële effecten en risico's door de coronacrisis. Daarnaast ontvangt u apart de voorjaarsbijstelling waarin de effecten van de meicirculaire zijn verwerkt.

Alleen samen

Voordat wij ingaan op de inhoud van de Kaderbrief, willen wij stilstaan bij de mensen die direct geraakt zijn door het coronavirus. Wij denken aan de mensen die overleden zijn aan het virus en hun familie en vrienden, die zonder hen verder moeten. De inwoners die ziek zijn geworden nadat ze geïnfecteerd zijn geraakt met het coronavirus. Wij wensen hen sterkte, beterschap en een goed herstel. Hoewel het aantal besmettingen sterk is afgenomen, is het coronavirus nog niet helemaal uitgeschakeld. Wij denken ook aan de bedrijven en instellingen die hard zijn geraakt door de effecten van de lockdown en de grote zorgen die dit met zich meebrengt. In de komende tijd is de inzet van iedereen nodig om samen zo snel mogelijk door deze crisis te komen.

Voor de mensen werkzaam in de zorg en in vitale beroepen 'aan het front' heeft het werken in coronatijd een andere dimensie gekregen. Zij hebben als 'helden' het verschil gemaakt in de strijd tegen het virus. Met grote betrokkenheid is de zorg geboden die zo hard nodig was en in de komende tijd nodig blijft. Aan al deze mensen spreken wij onze oprechte dank en waardering uit.

Ingrijpend en complex

Langzaam maar zeker wordt steeds duidelijker wat de impact van de coronacrisis op onze stad is. Naast de grote gevolgen van het virus op de volksgezondheid en gezondheidszorg is de sociaal-maatschappelijke en economische impact enorm. Het vraagt focus om voor de korte en lange termijn datgene te doen wat nodig is om de gevolgen van de crisis te dempen. Met het beschikbaar stellen van het noodfonds door u als gemeenteraad voor een bedrag van 2,4 miljoen euro zetten we die maatregelen in die niet langer kunnen wachten. Om de nadelige gevolgen van de coronacrisis tegen te gaan, zijn snelheid en slagvaardigheid cruciaal.

Het Rijk heeft een uitgebreid pakket van regelingen voor ondernemers uitgewerkt. Daarnaast helpen wij ongeveer 1.800 ondernemers en zzp'ers waar het kan door uitstel van betaling aan te bieden in de vorm van een coulance-regeling. Vanuit de 'Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers' en de Now-regeling kunnen we een eerste beeld vormen van de impact van de coronacrisis. In Hoorn hebben op het moment van schrijven al ruim 2.000 zelfstandig ondernemers een aanvraag voor een tijdelijke overbrugging ingediend, waarvan een derde vanwege acute geldnood een voorschot heeft gevraagd. De financiële nood bij deze ondernemers is groot en brengt veel onzekerheid met zich mee.

De uitvoering van de regelingen voor inkomensondersteuning is bij WerkSaam georganiseerd en vraagt veel extra inzet. Alles is erop ingericht om ondernemers zo snel mogelijk te helpen. Vanuit de Now-regeling wordt duidelijk dat de grootste problemen spelen bij ondernemingen 0-10 en 10-25 werknemers. Sectoren die het hardste worden geraakt, zijn horeca, kunst- en cultuur, zorg en welzijn, detailhandel en transport .

De pijn van de coronacrisis

Naast de financiële impact van de coronacrisis, nemen wij u ook mee in de pijn die de coronacrisis in onze gemeente heeft gebracht. Op vele vlakken heeft corona de mensen in de stad geraakt. Want hoe zorgen we dat onze inwoners ook in moeilijke tijden de juiste ondersteuning en zorg ontvangen? En hoe voorkomen we dat mensen in een isolement terecht komen? Het eenzaamheidsvirus waar de Koning in zijn eerdere toespraak naar verwees, ligt ook in onze stad op de loer. In de afgelopen weken zijn in Hoorn prachtige en hartverwarmende initiatieven ontstaan die bijdragen aan de verbinding met elkaar en het bestrijden van eenzaamheid.

Het sluiten van de scholen in het speciaal, basis en voortgezet onderwijs heeft voor alle kinderen een grote verandering gebracht. Geen school in de vertrouwde en sociale setting, maar thuisonderwijs volgen op afstand. Niet voor alle ouders en kinderen bleek dit een eenvoudige opgave te zijn. In tientallen gevallen bleek de thuissituatie zo gespannen en problematisch, dat 1.Hoorn samen met de zorgpartners heeft moeten zorgen voor extra opvang op school of in de kinderopvang. In dat opzicht is het goed dat het kabinet heeft besloten de scholen weer te openen vanaf begin juni.

De landelijke economische situatie weerspiegelt zich ook in Hoorn. Als gemeente vervullen we een faciliterende rol en ondersteunen we waar dat kan. Door nauw contact met de ondernemers te onderhouden, weten we wat er speelt en krijgen we inzicht in wat er nodig is. Er zijn bedrijven die weinig last hebben van de coronacrisis, of zelfs beter dan ooit draaien. Maar helaas zijn er ook ondernemingen die failliet zijn gegaan. Een groter aantal dreigt nog om te vallen als de crisis en de beperkende maatregelen langer duren.

De horeca in Hoorn is hard getroffen door de coronasituatie. Vanaf 15 maart heeft de horeca in Hoorn haar deuren moeten sluiten. Vanaf 1 juni is er iets meer perspectief voor de horeca ondernemingen door het beperkte aantal gasten dat zij mogen ontvangen en terrassen die weer gevuld mogen worden. Om de ondernemers tegemoet te komen in deze situatie wordt de gemeenteraad voorgesteld de precariobelasting voor 2020 niet in rekening te brengen voor de terrassen.

In deze tijd houden wij intensief contact met de verenigingen en culturele instellingen. Na sluiting van de sportscholen en -accommodaties, hebben meer dan 14.000 kinderen en volwassenen de afgelopen maanden niet kunnen sporten in verenigingsverband. Positief is dat de verenigingen sinds begin mei weer langzaam kunnen opstarten met lessen en trainingen. Door een bedrag van 110 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de ondersteuning van sportverenigingen, levert het Rijk een belangrijke bijdrage aan het kwijtschelden van de huur voor de verenigingen over de periode van 1 maart tot 1 juni. Dit is belangrijk, omdat de verenigingen al maanden geen inkomsten hebben. De verwachting is dat de rijksbijdrage grotendeels voldoende is om de niet ontvangen inkomsten bij de sportverenigingen te compenseren.

Ook met de culturele instellingen vindt het gesprek plaats. Samen kijken we naar wat er wel kan in deze tijd. De effecten van de coronacrisis op de culturele sector zijn groot. Festivals worden uitgesteld of gaan niet door, musea en andere culturele instellingen zijn tot 1 juni gesloten en de pijn is groot. Het uitzicht langzaam en in beperkte mate op te starten, brengt nog niet direct de financiële verlichting die nodig is. Met het besluit 10 miljoen euro beschikbaar te stellen in het Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur, is er aandacht voor de benodigde steunmaatregelen en regelingen in brede zin. Wat dit voor de Hoornse instellingen betekent en of het toereikend is, is nu nog niet bekend. Wij hebben besloten coulant te zijn bij het vaststellen van subsidies, indien het niet behalen van de overeengekomen prestaties aantoonbaar veroorzaakt zijn door de coronacrisis. Denk bijvoorbeeld aan de schouwburg, maar ook aan evenementen en andere culturele initiatieven die zonder coulance maar moeilijk het hoofd boven water kunnen houden.

Ontwikkelingen gaan door

Ondanks het feit dat de coronacrisis veel van onze aandacht vraagt, werken wij ook keihard door aan de grote opgaven en ambities voor onze stad. Gelukkig zetten de ontwikkelingen in de woningbouw zich onverminderd voort. Het tempo voor de bouw van woningen is hoog en is gericht op het verminderen van het woningtekort.

Ook de fysieke programma's en projecten - zoals de Poort van Hoorn, de opwaardering van het Kerkplein, het stadsstrand en de turbotrond - liggen voornamelijk op schema. De centrale ambitie van het 'Meer stad worden' stimuleert ons verdere stappen te nemen en door te gaan op de ingeslagen weg. Onze volle inzet is dan ook gericht op de continuering en voortgang van deze belangrijke opgaven voor onze stad. Om de voortgang in de planning te houden, onderzoeken we of nieuwe vormen van digitale participatie mogelijk zijn.

Onzeker financieel perspectief

De coronacrisis heeft de stad niet alleen diep geraakt, maar heeft ook grote impact op de financiële situatie van de gemeente. Een recessie lijkt onvermijdelijk. Aan het Rijk is compensatie gevraagd voor de extra kosten die gemeenten nu maken voor de uitvoering van de diverse maatregelen. Ook is het Rijk gevraagd een bijdrage te leveren voor de inkomstenderving waar gemeenten nu in grote mate mee te maken hebben. Denk aan de vermindering van de parkeeropbrengsten, die met 50% zijn teruggelopen, en andere lokale heffingen. Naast deze onderwerpen dalen ook andere inkomsten voor naar schatting ruim een miljoen euro voor de periode van drie maanden. Hoe de compensatie vanuit het Rijk eruit gaat zien, is op dit moment nog niet bekend. De verwachting is dat de meicirculaire hier inzicht in geeft. Bij meerdere beleidsvelden doen zich nieuwe risico's voor door corona en de recessie. Zonder compensatie van het rijk daalt het weerstandvermogen van 1,48 naar 1,32.

Vervolgproces

Omdat nu nog niet met zekerheid is aan te geven hoe groot de financiële gevolgen van de coronacrisis zijn voor de gemeentelijke begroting, volstaan wij voor nu met deze Kaderbrief en aparte Voorjaarsbijstelling. Graag willen wij u voorstellen bij de begrotingsbehandeling 2021 opnieuw te kijken naar het financiële perspectief en de eventuele mogelijkheden daarbinnen voor nieuw beleid of initiatieven. Wij kijken uit naar het gesprek met u over deze Kaderbrief.

Financiële effecten en risico's als gevolg van Corona

Inkomstenderving

Voor de inkomstenderving wordt uitgegaan van drie scenario's: tot 1 juni, tot 1 september en tot 1 januari. Het college verwacht dat de gemeente 1,3 tot maximaal 3,4 miljoen euro aan inkomsten niet kan innen. Het gaat dan bijvoorbeeld om parkeergelden, havengelden, leges, precario- en toeristenbelasting en kermisopbrengsten.

Een deel van deze inkomstenderving komt mogelijk terug via het Rijk, maar de inkomstendaling voor de eigen inkomsten is fors.

Voor een onderbouwing van de genoemde bedragen verwijzen wij naar tabel 3 in de bijlage.

Risico's binnen beleidsterreinen

Wij hebben mogelijke scenario's van gebeurtenissen op een rijtje gezet. De gevolgen zijn vervolgens voor de korte termijn (ongeveer 2020) en de middellange termijn (2021) ingeschat. Daarbij is ook ingeschat wat de kans is dat het ook gebeurt. U moet dan denken aan meerkosten voor zorg, jeugd, Wmo of voor extra kosten voor dak- en thuislozen of voor de anderhalve meter maatregelen op scholen. Ook minder direct zichtbare zaken als de toename van huiselijk geweld, de impact op doelgroepenvervoer en de risico's voor de grondexploitaties en het kostenverhaal zijn waar mogelijk in beeld gebracht. De schatting van extra kosten voor de kortere termijn variëren tussen de nul en 6 miljoen euro. Voor de middellange termijn schatten wij ongeveer hetzelfde bedrag in.

Voor een onderbouwing van de genoemde bedragen verwijzen we naar tabel 4 in de bijlage.

Risico's ondersteunende bedrijfsprocessen

Voor deze risico's zijn we ook uitgegaan van twee scenario's (kortere termijn en middellange termijn) en de kans dat het risico zich ook voordoet. Bij deze risico's moet u denken aan de uitval of verminderde inzet van ons eigen personeel, de extra kosten voor thuiswerkfaciliteiten en anderhalve meter maatregelen voor het stadhuis, extra ICT-maatregelen en de mogelijke stijging van de rente of het beroep op borgstellingen of gemeentegaranties.

Wij schatten aan de hand van deze scenario's in dat op korte termijn de extra kosten tussen de 15.000 en 70.000 euro liggen.

Voor een onderbouwing van de genoemde bedragen verwijzen we naar tabel 5 in de bijlage.

Effect op weerstandvermogen

De in deze Kaderbrief geschetste risico's betekenen een gewijzigd risicoprofiel voor de gemeente door corona. Enkele bestaande risico's zijn aangepast en een enkele nieuwe risico's zijn toegevoegd. Daarnaast is de beschikbare weerstandscapaciteit van de Algemene reserve afgenomen door de instelling van het stimuleringsfonds van 2,4 miljoen euro.

Op basis van een tussentijdse risicosimulatie daalt de ratio van het weerstandsvermogen van 1,48 naar 1,32. Dit past nog steeds binnen de afgesproken bandbreedte tussen 1,0 en 1,5.

Sociaal domein

Bij de bestuursopdracht sociaal domein zijn beheersmaatregelen vastgesteld om het tekort weg te werken. Deze maatregelen leveren naar verwachting 4,5 miljoen euro op.

Hiermee zou het op dat moment verwachte tekort (september 2019) worden teruggebracht. Daarbij is besloten om de lagere opbrengst in 2020 en 2021 door fasering (het zogenoemde ingroei-effect) te verrekenen met de Algemene reserve.

Het tekort op het sociaal domein is opgelopen. Daarnaast is het ingroei-effect niet meer reëel, doordat maatregelen pas later worden ingevoerd en/of later effect gaan hebben, wat mede wordt veroorzaakt door de lockdown als gevolg van de coronacrisis.

Onzekerheid over opbrengst beheersmaatregelen

Er is er onvoldoende informatie over de werkelijke financiële gevolgen van de beheersmaatregelen. Sommige beheersmaatregelen zijn pas net gestart, terwijl andere beheersmaatregelen nu worden ingevoerd. De coronacrisis draagt hier niet aan bij.

Daarbij is vanaf 1 januari 2020 gestart met resultaatgestuurd werken bij Jeugdhulp en Wmo. De financiële gevolgen daarvan zijn nog niet inzichtelijk.

Door deze onzekerheden is de eerdere opgenomen opbrengst in 2020 en 2021 niet meer reëel. Vandaar dat deze opbrengst, met alle onzekerheden van dien, is getemporiseerd.

Tabel 1 sociaal domein (bedragen x 1.000 euro, -=nadeel)

	2020	2021	2022	2023	2024
saldo sociaal domein (bijgesteld vanuit Jaarstukken 2019)	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
autonome veranderingen Voorjaarsbijstelling tlv SD	-128	-630	-666	-648	-684
verwachte opbrengst bestuursopdracht SD (bijgesteld)	2.250	3.150	4.050	4.500	4.500
verrekening met Algemene reserve (aanloop, conform bestuursopdracht)	953	497	0	0	0
saldo sociaal domein	-2.925	-2.983	-2.616	-2.148	-2.184

Opgelopen tekort vraagt om politieke keuze over aanvullend te nemen maatregelen

Het opgelopen tekort vraagt om een politieke keuze om aanvullende maatregelen te nemen in het sociaal domein of om het tekort ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

Ook hierbij geldt dat de hoogte van het opgelopen tekort onzeker is. Duidelijk is wel dat de eerder genomen beheersmaatregelen onvoldoende zijn om het tekort weg te werken.

Voorafgaand aan de behandeling van deze Kaderbrief vindt hier een raadsbijeenkomst over plaats.

Financieel meerjarenperspectief

Al eerder hebben wij aangegeven dat het niet opportuun is om op dit moment na te denken over nieuw beleid of ambities. Wij stellen voor de discussie daarover te houden bij de behandeling van de Begroting 2021 in het najaar.

In de onderstaande tabel is het nu bekende meerjarenperspectief geschetst, exclusief het nieuw beleid (ruimtevragers). Over het laatste onderwerp wordt apart met de gemeenteraad gesproken.

Tabel 2 actualisatie financieel beeld (bedragen x 1.000 euro, -=nadeel)

	2020	2021	2022	2023	2024
begrotingssaldo vóór Kaderbrief 2020	1.396	1.219	1.585	2.650	2.463
maatregelen corona via Stimuleringsfonds coronacrisis	-2.400	0	0	0	0
dekking via Algemene reserve	2.400	0	0	0	0
autonome veranderingen	-2.805	-3.214	-3.342	-3.219	-3.227
gevolgen meicirculaire 2020 voor algemene dienst	-245	-280	312	-344	-1.400
saldi sociaal domein	-2.925	-2.983	-2.616	-2.148	-2.184
gevolgen meicirculaire 2020 voor sociaal domein	349	1.641	2.213	2.446	3.224
geactualiseerd begrotingssaldo	-4.230	-3.617	-1.848	- 615	-1.124

Ondanks dat de accressen positief zijn in het gemeentefonds, geeft de uitkomst van de meicirculaire geen flinke financiële meevaller. Bovendien zijn voor de jaren 2020 en 2021 de accressen gefixeerd: die veranderen niet meer. Enerzijds goed, want er worden geen kortingen meer doorgevoerd. Maar anderzijds krijgen de gemeenten er dus ook niets meer bij. Het begrotingssaldo blijft daardoor een punt van zorg.

De uitgaven van het rijk voor de coronamaatregelen waren al buiten het gemeentefonds geplaatst. Daar tegenover staat de brief van de minister van BZK aan de Tweede Kamer met compensatiemaatregelen

voor extra kosten en gedeelde inkomsten van gemeenten voor de periode tot 1 juni 2020. In totaal gaat het om 560 miljoen euro. Het ministerie belooft binnen enkele weken met een brief aan de gemeenten te komen, waarin de bedragen staan waar die gemeente recht op heeft. Wij verwachten die brief niet voor de behandeling van de Kaderbrief in de gemeenteraad. Vooralsnog kunnen wij de gevolgen van deze 560 miljoen euro voor Hoorn niet berekenen.

De herverdelingsoperatie van het gemeentefonds, waarin een betere verdeling van het geld over de gemeenten wordt nagestreefd, is met een jaar uitgesteld. Duidelijkheid wordt pas bij de decembercirculaire 2020 verwacht. Er zijn al berichten in de media te lezen, maar die staan niet vast en zijn te algemeen om te berekenen wat de gevolgen voor Hoorn kunnen zijn.

Wij stellen voor om in het najaar (wellicht in de Najaarsbijstelling, maar het liefst zoveel eerder als mogelijk) met een dekkingsplan voor het jaar 2020 te komen. Dan is er ook meer bekend over de financiële gevolgen door corona en mogelijke compensatie daarvoor. Verder stellen wij voor om bij de Begroting 2021 te komen met maatregelen om het meerjarenperspectief sluitend te maken.

In de Voorjaarsbijstelling staat de inhoudelijke toelichting van de meicirculaire en het financiële beeld. Daarin wordt ook het financiële meerjarenperspectief nader beschouwd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hoorn

de secretaris

de burgemeester

Bijlage: Financiële effecten en risico's als gevolg van Corona

De coronacrisis heeft grote impact op de begroting en het weerstandvermogen door de recessie waarin we belanden. Het CPB heeft aangekondigd dat die recessie onvermijdelijk is. De rest van dit jaar maar ook de periode vanaf 2021 zijn dus erg onzeker voor de gemeentelijke financiën.

In dit onderdeel van de Kaderbrief staat een eerste duiding van de financiële effecten en risico's als gevolg van Corona. Veel onderwerpen zijn eerder al met de raad gedeeld. Korthedshalve wordt op deze plek daarnaar verwezen.

A. Inkomstenderving

Tabel 3 inkomstenderving (bedragen x 1.000 euro, -=nadeel)

Omschrijving	2020 Scenario 3 maanden (tot 1 juni)	2020 Scenario 6 maanden (tot 1 sept)	2020 Scenario 10 maanden (tot 1 jan) Toelichting
1. Parkeergelden ¹	-650	-900	-1.200 Er is uitgegaan van een halvering van de inkomsten in de periode maart t/m mei en een geleidelijke normalisering vanaf de maand juni.
2. Havengelden	-150	-250	-332 In de berekeningen is uitgegaan van een inkomstenderving van 80%.
3. Marktgelden	-106	-121	-127 De markten zijn in aangepaste vorm doorgegaan en uitsluitend voor de foodsector. Zowel de voorjaarsmarkt als lappendag zullen niet plaatsvinden.
4. Precariobelasting	-39	-77	-141 Minder inkomsten door het sluiten van de Horeca.
5. Toeristenbelasting	-110	-220	-426 Verwachte inkomstenderving 85%.
6. Leges publiekzaken (reisdocumenten, huwelijken etc.)	-108	-217	-366 Door de reisverboden dalen de aanvragen voor reisdocumenten en andere diensten van publiekzaken, denk aan huwelijken. Als aanvragen doorschuiven naar 2021 dan ontstaat in ieder geval in 2020 een nadeel.
7. Leges evenementen en horecaverunningen	-34	-34	-34 De leges voor vergunningen van evenementen die niet doorgaan of al afgelast zijn vanwege de coronacrisis vervallen.

¹ De lagere opbrengst parkeergelden heeft geen direct gevolg op het begrotingsresultaat. Het saldo van het product parkeren wordt namelijk aan het eind van het jaar verrekend met de reserve parkeren. Wel heeft een lagere storting in de reserve parkeren effect op de dekking van plannen/ambities die uit deze reserve worden gedekt.

Omschrijving	2020 Scenario 3 maanden (tot 1 juni)	2020 Scenario 6 maanden (tot 1 sept)	2020 Scenario 10 maanden (tot 1 jan)	Toelichting
8. Uitstel van betaling belastingen en huur (effect nihil)	0	0	0	Het college heeft op 24 maart besloten om tot 1 juli 2020 uitstel van belasting te verlenen aan ondernemers, zzp'ers, stichtingen en verenigingen. Deze uitstel heeft geen effect voor de begroting.
9. Derving onroerende zaakbelastingen (5% niet-woningen)	0	-208	-208	De kans op kwijtschelding en oninbaarheid van belastingen neemt toe naarmate de recessie groter is in omvang en langer gaat duren. De oninbaarheid bij de OZB voor bedrijven (niet-woningen) is normaliter 0,3%. Deze wordt voor 2020 ingeschat op 5%.
10. Reclamebelasting (effect nihil)	0	0	0	Het college heeft besloten de bevoorschotting van de reclamebelasting aan Stichting LOF te continueren.
11. Westfries museum	-53	-90	-139	Het museum heeft de deuren op 13 maart gesloten voor het publiek. Op basis van lagere bezoekersaantallen wordt de inkomstenderving voor heel 2020 ingeschat op 139.000 euro.
12. Geen dividend uitkering BNG	-53	-53	-53	De Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur streven ernaar het dividend na oktober 2020 wel uit te keren.
13. Kermisopbrengsten	0	-335	-335	Inkomstenderving na aftrek van beïnvloedbare organisatiekosten
Totaal impact	-1.303	-2.505	-3.361	

B. Risico's binnen beleidsterreinen

Door de coronacrisis en recessie bestaat de kans dat gebeurtenissen in Hoorn plaatsvinden met financiële schade tot gevolg. In deze paragraaf zijn deze uiteengezet. Waar dat kan zijn mogelijke scenario's in geld uitgedrukt.

Tabel 4 Risico's en impact beleidsthema's (bedragen x 1.000 euro)

Omschrijving gebeurtenis	2020		2021		Toelichting risico
	Scenario Korte termijn	kans	Scenario Middellange termijn	kans	
a. Vertraging beheersmaatregelen in het sociaal domein	1.500	90%	1.500	90%	De coronacrisis heeft invloed op een aantal beheersmaatregelen om de tekorten terug te dringen. Denk aan vertraging waardoor de geraamde opbrengsten lager uitvallen of een terugverdiendtijd van een investering langer wordt. Er werd al

Omschrijving gebeurtenis	2020		2021		Toelichting risico
	Scenario Korte termijn	kans	Scenario Middellange termijn	kans	
					rekening gehouden met een “ingroeieffect” ten laste van de algemene reserve. De kans is reëel dat dit effect hoger uitvalt.
b. Meerkosten zorg, jeugd, Wmo (inhaaleffect)					Zorglevering vindt in aangepaste vorm plaats. Er is bij zorgpartners sprake van omzetverlies, meerkosten en zorguitstel die in latere fase tot een piek kan leiden
c. Extra voorzieningen dak- en thuislozen					Extra kosten om te kunnen voldoen aan de richtlijnen van het RIVM. Een deel van de kosten wordt ondergebracht bij de veiligheidsregio (voorziening voor zieke daklozen).
d. Toename huiselijk geweld					Hoe langer mensen thuis moeten blijven, hoe groter het risico dat situaties van geweld ontstaan, en hoe groter het risico dat die escaleren. Dagelijks monitort Veilig Thuis het aantal ontvangen adviesaanvragen en meldingen.
e. Geen volledige compensatie Tozo (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers)	300	50%			Hoorn ontvangt 14,1 mln. euro van het Rijk voor de eerste maanden. WerkSaam voert uit. De kans dat Hoorn niet volledig wordt gecompenseerd door hogere uitvoeringskosten of onrechtmatige verstrekking wordt ingeschat op ca. 2%.
f. Toename instroom/ afname uitstroom bijstand (BUIG) <i>bestaand risico</i>	max 1.150	50%	max 1.150	80%	Kans op een grotere instroom door toename van werkloosheid en faillissementen. Betreft bestaand risico waarvan de kans tijdelijk is verhoogd.
g. Toename inkomensvoorzieningen en hulp bij schulden					Kans op meer inwoners die door een laag inkomen aanspraak maken op inkomensondersteunende voorzieningen.
h. Extra capaciteit handhaving en inzet Veiligheidsregio	60		100		Vanaf half maart wordt in Hoorn extra handhaving en toezicht ingezet. Mogelijk ontstaat behoefte aan meer capaciteit. Dit is afhankelijk van het verdere verloop van de lockdown.
i. Extra inzet door GGD					De GGD maakt extra kosten door corona (met name bij het testen, contactonderzoek en informatievoorziening). Daarnaast loopt de GGD ook inkomsten mis, bijvoorbeeld vanuit reizigersvaccinaties. Nog niet bekend is wat het rijk gaat compenseren.
j. Impact op bedrijfsleven, MKB, horeca, faillissementen	rijkssteun	-			Het effect van de recessie op langere termijn in de diverse sectoren en de impact daarvan op de begroting door faillissementen, gewijzigd consumentengedrag, bezoekersaantallen, toerisme etc. is op dit moment nog niet te voorspellen.
k. Impact/steun sport- en cultuursector					Sport- en cultuurinstellingen raken in de problemen door wegvallende eigen inkomsten. De huisvestingslasten drukken vaak zwaar op deze organisaties. Mogelijk aanvullende lokale steun nodig indien bijdragen Rijk en Provincie niet toereikend zijn.

Omschrijving gebeurtenis	2020		2021		Toelichting risico
	Scenario Korte termijn	kans	Scenario Middellange termijn	kans	
l. Impact op doelgroepenvervoer					Op 14 april 2020 heeft het college besloten tot een compensatieregeling, gebaseerd op 80% vergoeding van de ritten die normaliter zouden zijn gereden, maar nu uitvallen.
m. Onderwijshuisvesting 1,5 m. proof maken					Mogelijk zal het 1,5-m proof maken van het onderwijs ook voor de langere termijn nieuwe eisen stellen aan de onderwijshuisvesting, in de vorm van extra investeringen.
n. Peuterspeelzaalwerk	rijksbijdrage		rijksbijdrage		Voor terugbetaling van de eigen bijdrage sluit Hoorn aan bij het rijksbeleid. Voor Hoorn gaat het om een totale eigen bijdrage van 22.000 euro voor peuteropvang. Dit bedrag wordt terugbetaald door de betrokken kinderopvangorganisaties. De kosten worden gedekt uit de rijksuitkering.
o. Drukke bij afvalstraten en illegale afvaldumping					Om ervoor te zorgen dat het verkeer rondom de HVC afvalstraat niet teveel gehinderd wordt, zijn verkeersregelaars ingezet. Hier zijn extra kosten mee gemoeid. Illegale afvaldumpingen en daarmee gepaard gaande verwijderingskosten zijn toegenomen.
p. Risico's grondexploitaties en kostenverhaal					In het najaar bij de tussentijdse financiële rapportage voor de grondexploitaties wordt een Corona Impact Analyse (CIA) gemaakt. Aan de orde zijn dan de volgende vragen: wat gaan de woningprijzen doen, krijgen we te maken met vraaguitval, wat doen de bouwkosten en vertaalt zich dat ook naar de grondprijzen? Voor de korte termijn is het niet de verwachting dat er financiële schade ontstaat door achterblijvende inkomsten uit kostenverhaal voor de gecontracteerde projecten. De vraag op de woningmarkt blijft hoog en de voorbereidingen en bestemmingsplanprocedures lopen door.
q. Dalende accressen algemene uitkering gemeentefonds (trap op, trap af effect) <i>bestaand risico</i>	max 3.000	30%	max 3.000	30%	Het kabinet heeft in gesprekken met VNG aangegeven dat gemeenten er niet op achteruit mogen gaan en dat er een reële compensatie komt voor de kosten en inkomstenderving van gemeenten. Om te zorgen voor financiële stabiliteit in het gemeentefonds is oriënterend besproken om het accres voor de rest van deze kabinetsperiode te bevriezen. Totdat daar meer duidelijkheid over komt blijft dit bestaande risico ongewijzigd.
r. Westfries museum 1,5 m. proof maken					De 1,5 meter norm vraagt een aantal maatregelen voor het Museum moeten treffen. Op dit moment is nog niet bekend wat de kosten hiervan zullen zijn.
Totaal impact	0 – 6,0 mln		0 – 5,7 mln		

C. Risico's ondersteunende bedrijfsprocessen

Tabel 5 Risico's en impact ondersteunende bedrijfsprocessen (bedragen x 1.000 euro)

Omschrijving gebeurtenis	2020		2021		Toelichting risico
	Scenario Korte termijn	kans	Scenario Middellange termijn	kans	
a. Uitval en verminderde inzet personeel					Het verzuim ligt momenteel weliswaar hoger dan de doelstelling van 4,5%, maar is niet van invloed op de vitale functies en continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening. Op bepaalde plekken is sprake van verhoogde werkdruk en psychosociale belasting door een combinatie van thuiswerken, kinderopvang, thuisonderwijs en het vinden van de balans in de privésituatie. Voor deze concrete situaties passen leidinggevendende gerichte coaching toe en wordt gekeken naar maatwerkoplossingen.
b. Maatregelen voor thuiswerkfaciliteiten en 1,5 meter norm kantooromgeving	50	90%	100	50%	Wanneer de 1,5 m. norm gecontinueerd wordt voor de kantooromgeving dan vraagt dat organisatorische, bouwtechnische, ICT-technische en logistieke aanpassingen in de organisatie. Een interne werkgroep bestaande uit de disciplines HR, ICT, FZ en dienstverlening is hiermee aan de slag.
c. Extra ICT-maatregelen	15-20	90%	15-20	50%	Er sprake van een enorme innovatiesprong bij het digitaal vergaderen, samenwerken en het thuiswerken. De digitale communicatiemiddelen geven echter ook beperkingen bij traditionele werkvormen zoals bewonersbijeenkomsten, workshops, politieke besluitvorming en brainstormsessies. Het versnellen van digitale alternatieven zien wij daarom als een kans. Dat vraagt echter wel extra middelen voor ICT in de vorm van materialen, ontwikkeling en ondersteuning.
d. Niet tijdig beslissen op aanvragen om een beschikking					Als gemeentelijke bestuursorganen niet tijdig beslissen op aanvragen om een beschikking, zijn ze daarvoor een dwangsom verschuldigd aan de aanvrager voor elke dag dat ze in gebreke zijn met tijdig beslissen. Beschikkingen worden op (nagenoeg) alle beleidsdomeinen genomen.
e. Risico's rechtmatigheid, interne controle en staatssteun					Door het werken op afstand kunnen bepaalde beheersmaatregelen in processen, die bijdragen aan het rechtmatig handelen, niet op de gebruikelijke wijze worden uitgevoerd. Bij steunmaatregelen voor ondernemingen dient rekening te worden gehouden met de voorwaarden van de tijdelijke kaderregeling m.b.t. staatssteun, vastgesteld door de Europese Commissie.
f. Stagnatie inkopen en lopende contracten					Het is een aannemelijk risico dat opdrachten en/of projecten (deels) stil komen te liggen. Bijvoorbeeld door stagnatie van leveringen of betalingsproblemen bij

Omschrijving gebeurtenis	2020		2021		Toelichting risico
	Scenario Korte termijn	kans	Scenario Middellange termijn	kans	
					leveranciers en opdrachtnemers. Tevens kunnen opdrachten worden uitgesteld of zelfs komen te vervallen. Uitgangspunt is om opdrachten conform de planning aan te besteden. Als dat wenselijk en haalbaar is worden projecten naar voren gehaald. Vooralsnog zijn er geen signalen dat opdrachtnemers of leveranciers door de coronacrisis in grote problemen zijn geraakt.
g. Treasury: - rentestijging <i>bestaand risico geactualiseerd</i>			max 1.260	30%	Door lagere inkomsten en hogere uitgaven stijgt de liquiditeitsbehoefte. De rente op kortlopende leningen is al enige tijd negatief. Hierdoor zijn er op dit moment geen extra rentekosten. Indien de rente gaat stijgen zijn extra kosten niet uit te sluiten.
borgstellingen en garanties <i>bestaand risico geactualiseerd</i>			max 1.600	30%	Hoorn staat garant voor de rente- en aflossingsverplichtingen van diverse organisaties, bijvoorbeeld voor sportverenigingen of culturele instellingen. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement. Daarnaast heeft de gemeente Hoorn ook zelf leningen verstrekt aan met name sportverenigingen. Ook hier bestaat het risico dat verenigingen niet meer aan hun verplichtingen kunnen voldoen.
Totaal impact		15 - 70		15 – 2.980	

Effect op het weerstandsvermogen

De in dit hoofdstuk geschetste risico's betekenen een gewijzigd risicoprofiel voor de gemeente als gevolg van corona. Enkele bestaande risico's zijn aangepast en een enkele nieuwe risico's zijn toegevoegd. Daarnaast is de beschikbare weerstandscapaciteit van de Algemene reserve afgenomen door de instelling van het stimuleringsfonds van 2,4 miljoen euro.

Op basis van een tussentijdse risicosimulatie daalt de ratio van het weerstandsvermogen van 1,48 naar 1,32. Dit past nog steeds binnen de afgesproken bandbreedte tussen 1,0 en 1,5.